

Mereltä Tuntureille, Kaupungeista Erämaihin
www.lapinpelastuslaitos.fi

KANSALLINEN RISKIARVIO, LAPIN RISKIARVIO JA ERITYISPIIRTEET

PELASTUSPALVELUSEMINAARI 27

Luosto 30.10.2019

Martti Soudunsaari
Pelastusjohtaja

Mereltä Tuntureille, Kaupungeista Erämaihin
www.lapinpelastuslaitos.fi

KANSALLINEN RISKIARVIO 2018:

- Riskiarviointeja kansallisella ja paikallisella tasolla.
- Ihmisen, ympäristön ja omaisuuden suojelu kaikenlaisissa luonnon ja ihmisen aiheuttamissa onnettomuuksissa (civil protection).
- On hyödynnetty jo tehtyjä eri toimijoiden riskiarvioita → käytännössä se on yhteen sovitettu kooste eri toimijoiden omista riskiarvioista.
- Yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin kansallisesti vaikuttavia uhkamalleja ja häiriötilanteita

Mereltä Tuntureille, Kaupungeista Erämaihin

www.lapinpelastuslaitos.fi

- On kuvattu uhkamallin tai häiriötilanteen taustalla oleva uhka tai uhat, uhkan kohde, toteutumistapa, sekä vikojen ja häiriöiden ketjuuntuminen ja kertautuminen.
- On arvioitu todennäköisyyden muutostrendi.
- Vaikutusarviointi; onko välitön vai välillinen vaikutus yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin.
- Kuvattu 13 / 12 uhkamallia / häiriötilannetta
- SM julkaisu 2019:5

Mereltä Tuntureille, Kaupungeista Erämaihin

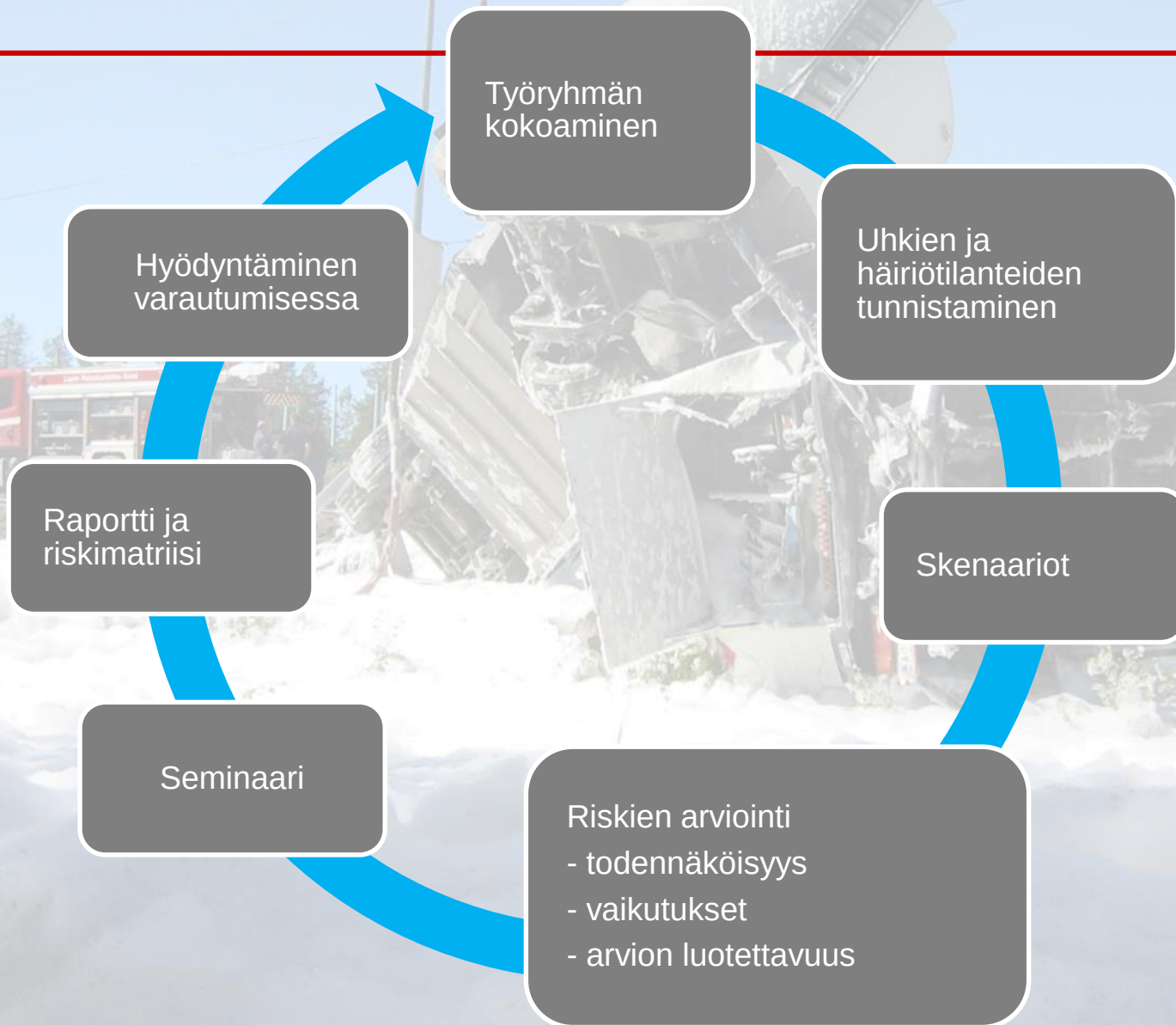
www.lapinpelastuslaitos.fi

TURVALLISUUS- JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ MUUTOKSESSA JA MURROKSESSA

- **Maaailmanlaajuiset megatrendit / alueellinen kehitys ➔ heijastuvat Suomen kv-asemaan ja suomalaiseen hyvinvointiin / turvallisuuteen.**
- **ilmastonmuutos, väestökehitys, muuttoliikkeet, kiihtyvä kaupungistuminen, köyhyys, nuorisotyöttömyys /näköalattomuus, ruokaturva, luonnonvarojen niukkuus, konfliktit, epidemiat, pandemiat jne.**
- **Ilmiöitä, joita kuvataan hybriditoiminnaksi.**
- ➔ **Uhkien ja häiriöiden ennakkovaroitusaika on lyhentynyt!**

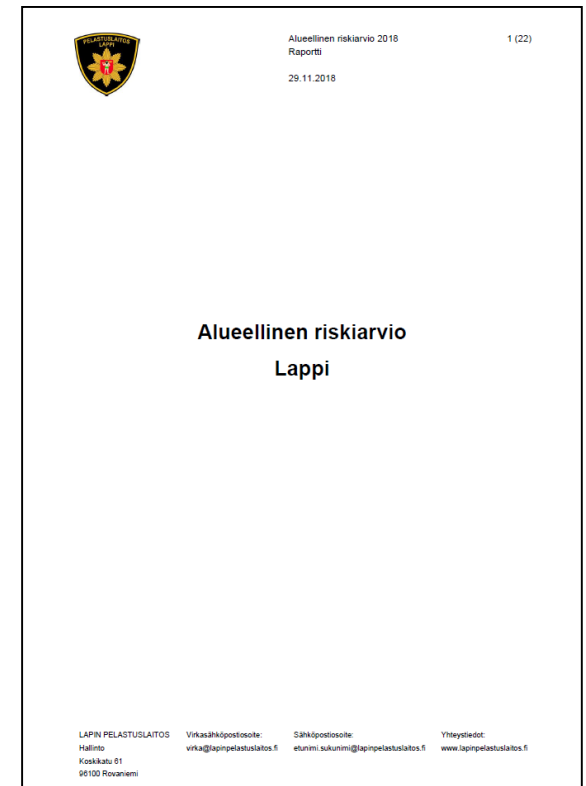

Mereltä Tuntureille, Kaupungeista Erämaihin
www.lapinpelastuslaitos.fi

Alueelliset uhkaskenaariot ja riskien arviointi

- Taustalla oleva uhka tai uhat
- Uhan kohde
- Toteutumistapa
- Vikojen ja häiriöiden ketjuuntuminen ja kertautuminen
- Arvioitu todennäköisyys
 - vaikutukset ihmisiin ja ympäristöön, taloudelliset ja yhteiskunnalliset vaikutukset
 - arvion luotettavuus

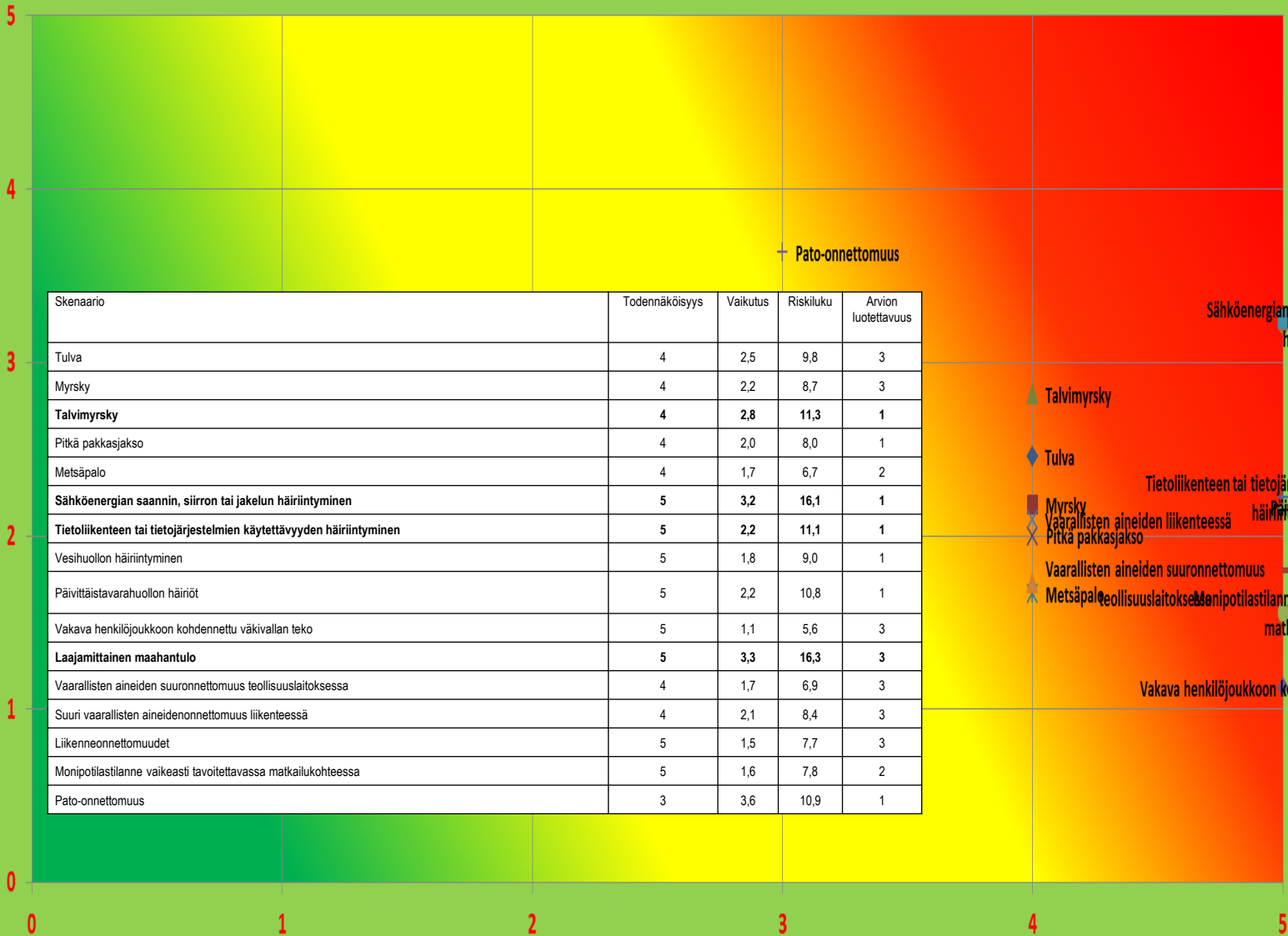

Uhkien ja häiriötilanteiden tunnistaminen

- Tulva
- Myrsky
- **Talvimyrsky**
- Pitkä pakkasjakso
- Metsäpalo
- **Sähköenergian saannin, siirron tai jakelun häiriintyminen**
- **Tietoliikenteen tai tietojärjestelmien käytettävyyden häiriintyminen**
- Vesihuollon häiriintyminen
- Päivittäistavarahuollon häiriintyminen
- Vakava henkilöjoukkoon kohdennettu väkivallan teko
- **Laajamittainen maahantulo**
- Vaarallisten aineiden suuronnettomuus teollisuuslaitoksessa
- Suuri vaarallisten aineiden onnettomuus liikenteessä
- Liikenneonnettomuudet
- Monipotilastilanne vaikeasti tavoitettavassa matkailukohteessa
- Pato-onnettomuus

RISKIMATRIISI

VAIKUTUS

TODENNÄKÖISYYS

*...Mereltä... Tuntureille... Kaupungeista... Erämaihin... Turvanasi Lapissa...
www.lapinpelastuslaitos.fi*

Toimintaympäristö / erityispiirteet → 3M

- Matkailun merkitys ja kausiluonteisuus, palokuntien sesonki tunturikohteissa viikosta 8 vappuun!
- Laajat erämaa-alueet (esim. UKK puisto)
 - Ilma-alusten käyttö korostuu: ASLAK, RAJAHEKO, FH51
 - Tavoitettavuus; pelastustehtävä usein tuntiluokkaa vaativissa olosuhteissa, pahimmissa tilanteissa lentoaluksilla sääeste!
- Malmi / kaivannaisteollisuus
 - Vaaralliset aineet / kumipyöräliikenne
- Metsäteollisuus (Kemi, Tornio; vaaralliset aineet)
- Liikenne; tie-, rautatie-, vesi- ilmailuliikenne

*...Mereltä... Tuntureille... Kaupungeista... Erämaihin... Turvanasi Lapissa...
www.lapinpelastuslaitos.fi*

- **pitkät toimintavalmiusajat vs. pienet resurssit**
- **haasteelliset olosuhteet (kylmä, logistiikka)**
- **pelastustoimen valmiutta ja resursointia ei ole mitoitettu matkailun kausihuippujen mukaan (kunnan väkiluku voi jopa 6-kertaistua),**
- **toiminnanharjoittajan henkilöstö avainasemassa, ensi-toimenpiteillä on merkitystä; a) ihmisten pelastamisesta, b) omaisuuden pelastamisessa ja c) vahinkojen rajoittamisessa!**
- **Ennaltaehkäisyyn, koulutukseen ja harjoitteluun kannattaa panostaa!**

Rajat ylittävä yhteistoiminta pelastustoimessa

TROMS JA FINNMARK

- Hätäkeskusten välinen yhteistoiminta
- Sairaankuljetusten yhteistoiminta (ensihoito)
- Pelastuslaitosten välinen yhteistoiminta
- Radioverkkojen välinen yhteen kytkentä (VIRVE/Nödnnett)
- Yhteiset harjoitukset
- Operatiiviset karttapalvelut
- Pelastustoimen voimavarojen yhteiskäyttö

NORRBOTTEN

- Yhteiset kokoukset
- Hätäkeskusten yhteistoiminta
- Sairaankuljetusten yhteistoiminta (ensihoito)
- Ydinonnettomuuksista ilmoittamisen yhteistoiminta
- Radioverkkojen välinen yhteen kytkentä (VIRVE/Raket)
- Riskinarviointiyhteistyö
- Henkilöstön vaihto-ohjelma ja yhteiskäyttö

MURMANSK

- Yhteiset kokoukset
- Hätäkeskusten yhteistyö, yhteinen lomake
- Alueiden väliset sopimukset
- Metsäpalojen ilmoitusjärjestelyt
- Yksinkertaistetut rajamuodollisuudet
- Yhteiset harjoitukset
- Harjoitustoiminta

Mereltä Tuntureille, Kaupungeista Erämaihin
www.lapinpelastuslaitos.fi

Tunnuslukuja;

- Vakavia henkilövahinkoja miltei kaksi kertaa keskiarvoa enemmän (ka. 31, Lapissa 59)
- Omaisuusvahinkoja tulipaloista miltei kaksi kertaa keskiarvoa enemmän (ka. 33 €, Lapissa 57 €)
- Pelastustehtäviä selvästi keskimääräistä enemmän (ka. 1565, Lapissa 1976)
- Nettokustannukset n. 20% korkeammat (ka. 71,5 €, Lapissa 84 €)
- Investointikustannukset Suomen pienin 3,50 €/as.
- Lähde: sisäministeriö 2/2018

*...Mereltä... Tuntureille... Kaupungeista... Erämaihin...Turvanasi Lapissa...
www.lapinpelastuslaitos.fi*

- **Yhteistoimintasopimus Jääkäriprikaatin kanssa.**
- **Ensivastesopimukset sairaanhoitopiirien kanssa.**
- **Yhteistoiminta kolmannen sektorin kanssa**
- **Kuntien ja pelastuslaitoksen välinen yhteistyö.**
- **Yhteistyö ja –toiminta muiden viranomaisten kanssa.**
- **Naapurivaltiot; hätäkeskukset voivat hälyttää rajoista riippumatta lähimmän yksikön**

➔ KAIKKI RESURSSIT TULEE HUOMIOIDA JA KÄYTTÄÄ TEHOKKAASTI IHMISTEN AVUKSI!

Mereltä Tuntureille, Kaupungeista Erämaihin
www.lapinpelastuslaitos.fi

Kansallinen riskiarvio, Lapin riskiarvio:

- **tavoitteena on kyetä ennakoimaan**
- **kokonaisturvallisuus varautumisen yhteistoimintamalli**
- **yhteiskunnan elintärkeitä toiminnoista huolehditaan viranomaisten, kuntien elinkeinoelämän, järjestöjen ja kansalaisten yhteistyönä.**